No 1762. | 1853.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *ƒ* 5,00; voor de buitensteden *ƒ* 6,00; franco door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

MAANDAG, 7 FEBRUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *ƒ* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 5 Februarij.

De liberalisten in België hebben dezer dagen een onhandig blijk gegeven van hunne vijandige gezindheid jegens de godsdienstige vrijheid en van hunne zucht om daaraan eene overheerschende hand te slaan. Het feit, dat daartoe aanleiding gaf, en de diskussie, die daarover gevoerd werd, verdienen dat wij er een oogenblik bij stil staan, opdat het zoo ter kwader ure betoond streven, om den voet op het zuiver kerkelijk gebied te zetten, openbaar zij.

Te Gosselies, een klein stadje in Henegouwen, heeft zekere Mainfroid, eene vrije school opgerigt voor jongens en meisjes. In de dagschool plaatst hij de jongens en meisjes niet slechts in verschillende zalen; maar zelfs in verschillende gebouwen. Zoo niet in de avondschool; daar vereenigt hij jongens en meisjes in hetzelfde gebouw; hoezeer niet in dezelfde zaal. Daartegen had en heeft nog groot bezwaar de pastoor en deken van Gosselies, die alles heeft aangewend, ten einde den schoolmeester over te halen, om vooral niet des avonds de jongens en meisjes in één gebouw te vereenigen, maar ze liever, gelijk bij de dagschool plaats heeft, in hunne respektieve verschillende gebouwen te onderwijzen. Het is vruchteloos geweest. Men kan ligtelijk beseffen, welke de reden geweest is, die den pastoor van Gosselies tot afkeuring heeft genoopt. Nogtans plaatselijke omstandigheden hebben aan die redenen een bijzonder groot gewigt gegeven, zoodat de pastoor heeft moeten besluiten om de kinderen, die deze avondschool bijwonen, niet tot de eerste H. Kommunie toe te laten, en hun zelfs de deelname aan het voorbereidend onderwijs tot de eerst H. Kommunie te moeten ontzeggen.

De meester Mainfroid heeft zich daarover beklaagd bij den Koning, de Prinsen, de ministers en eindelijk bij de Kamers. De koninklijke familie heeft begrepen, dat zij niet geregtigd was tusschen beiden te treden. De minister van dien tijd, de heer Rogier, heeft getracht de zaak in der minne te schikken, naar hij verklaart; maar men weet hoe hij in der minne schikt, als er gelegenheid is om de geestelijkheid tegen te werken. 't Is waarschijnlijk voor een gedeelte aan hem te danken, dat Mainfroid zijne school des avonds anders blijft inrigten dan hij over dag doet; ofschoon nogtans de avond meer toezigt vordert dan de dag. Ten minste de wijze, waarop de heer Rogier, bij de voormalige minister van Binnenlandsche Zaken, die deze aangelegenheid vroeger officieus heeft behandeld, haar thans in de Kamer heeft besproken, doet genoegzaam zien, dat zijn »in der minne schikken" wel iets van »kwaad stoken" gehad heeft.

Bij 't verslag over de petitie des schoolmeesters, stelde de kommissie voor over te gaan tot de orde van den dag. Dat was het eenigste wat er te doen viel. Maar ziet de rapporteur vond goed, om schandaal te maken. In strijd met het gevestigd gebruik, dat eene petitie, waarbij men tot de orde van den dag overgaat, wordt ter zijde gelegd, [illegible] voor. Dat was eene blijkbare hatelijkheid, waartegen verscheidene leden onmiddellijk protesteerden, die, bij monde van den heer Dumortier, voorstelden, dat de petitie niet zou worden opgenomen in de *Annales parlementaires*. Daarover ontstond nu de beraadslaging, waarin de liberalisten hebben verraden, welk het eigenlijke doel is, waarnaar zij streven.

Door den heer Verhaegen, den aanvoerder der Belgische liberalisten, werd het voorstel gedaan, dat de petitie zou worden verzonden naar den minister van Binnenlandsche Zaken, neergelegd ter inzage op het bureau, en opgenomen in den *Moniteur*. Strikt genomen was dat voorstel niets anders dan eene hatelijkheid, waarbij de pastoor ongehoord in het ongelijk werd gesteld. Maar bij het voorstel kwam nu de kommentaar, die het doel aangaf, dat men trachtte te bereiken. Dat doel was geen ander dan wettelijke middelen te beramen, om de geestelijkheid per order der Kamer de bediening der H. Sakramenten te *doen* verrigten, gelijk weleer het Fransche Parlement een korporaal met drie manschappen afzond, ten einde het H. Sakrament met begeleiding van bajonetten aan de zieken te *doen* toedienen. Zulks werd wel niet openlijk gezegd, maar was evident het doel waarheen men zich bewoog. Wij begrijpen 't, dat de heer Verhaegen zich zoo verre vergeten kan, hij die voor geen uiterste terugdeinst; maar dat de heeren Rogier en Lebeau den heer Verhaegen ter zijde stonden, zulks is niet te verklaren, dan door de verblindheid der partijzucht, die hen een oogenblik duidelijker heeft doen spreken, dan zij anders gewoon zijn zich uit te laten, en de rol, die zij in den regel uitmuntend weten te spelen, heeft doen vergeten.

De quæstie, op dat brandend terrein gebragt, veranderde geheel van gedaante. Eerst was er slechts zaak van een partikulier schandaal; nu kwam het groote beginsel in diskussie van de godsdienstige vrijheid, en dat wel in de bediening van de H. Sakramenten. Dit begreep gelukkig de meerderheid der Kamer. Eene aanzienlijke minderheid schijnt dit niet te hebben ingezien en bleek meer te blijven hangen bij het feit, dan bij het beginsel, dat hier ten grondslag lag. Zonder dat misverstand begrijpen wij niet, hoe de motie van den heer Dumortier slechts is aangenomen, met eene meerderheid van twee stemmen, en het voorstel van den heer Verhaegen slechts is verworpen met eene meerderheid van 4 stemmen. Gelijk doorgaans in zulke hartstogtelijke beraadslagingen het gevat is, was de diskussie verward, en waren de punten van diskussie niet duidelijk gesteld. Misverstand was dus mogelijk. Maar het is niet mogelijk voor wie de debatten met aandacht leest, de gevaarlijke strekking te miskennen, die in de redevoeringen der hoofdleiders doorstraalt, om zich van de godsdienst meester te maken, en haar te bezigen tot de gehoorzame dienaresse van het parlement.

De drijvers schijnen te begrijpen, dat zij te ver zijn gegaan, althans blijkens de gedragslijn hunner organen na den afloop der diskussie. De *Indépendance Belge* heeft de quæstie zoo spoedig mogelijk begraven met de bekentenis, dat de liberalisten eene nederlaag hadden geleden. De *Observateur*, het blad van Verhaegen, heeft eerst de onbedachtzame voortvarenheid van zijn meester gevolgd, en op den eersten dag openlijk het doel van de diskussie beleden. Maar *la nuit porte conseil*. Des anderen daags heeft ook hij ingezien, dat men zich onvoorzigtig bloot had gegeven, en hij laat de quæstie liggen. Tegen de beschuldigingen der behoudende bladen, die dag op dag de zaak bespreken, wordt niets ingebragt. Tijdens de diskussie ging de bezorgdheid voor Mainfroid alle palen te buiten; thans heeft de grootst mogelijke onverschilligheid voor Mainfroid de plaats der zorg ingenomen. De zaak wordt door hen niet genoemd, en het is voor hen alsof er nooit een Manfroid bestaan had.

Men ziet uit een en ander, wat de diskussie geopenbaard heeft, dat er voor de liberalisten maar één voornaam streven is, de bestrijding der godsdienst. En alzoo blijkt het hoe langer zoo meer, dat de lessen, door [illegible] toepasselijk, wat zij zelven van de Bourbons van den ouderen tak hebben gezegd: *Ils ont tout oublié, et rien appris.* In de eerste dagen van rust, die Europa aanbiedt, en die welligt kort kunnen zijn, bij het gevaar dat hun uit Frankrijk dreigt, hebben zij geen grooter haast dan om den strijd op te vatten, die in Frankrijk tot 1789 en van daar tot 1793 en zijne afschuwelijke gruwelen heeft geleid. *Et nunc erudimini!*

Men leest in het *Journal de Bruxelles:*

»Gelijk voor veertien dagen is aangekondigd, heeft de Nederlandsche regering besloten koncessie te verleenen voor den spoorweg van Turnhout over Tilburg en 's Bosch, naar Nijmegen en Arnhem. Die grootsche onderneming, welke nog voor eenige jaren onmogelijk scheen, is aan het Nederl. gouvernement voorgesteld door twee even achtenswaardige Belgische maatschappijen. De heer Thorbecke, minister van binnenlandsche zaken, heeft eene kommissie van ingenieurs benoemd, ten einde onverwijld een onderzoek te doen naar de mogelijkheid van het leggen van vier bruggen over de Maas, de Waal, de Beneden-rijn en de Lek; bruggen waarover de bedoelde spoorweg moet loopen.

»Onze bijzondere korrespondentie leert ons dat een der kundigste ingenieurs van Nederland, de heer Fijnje, reeds een in alle opzigten gunstig advies dienaangaande heeft uitgebragt, en dat zijne ambtgenooten met hem in gevoelen zullen overeenstemmen. Het leggen der bedoelde bruggen gaat met ernstige bezwaren verbonden, vooral uit een finantieel oogpunt, vermits de brug over de Waal alleen bijna vier millioen franks zou moeten kosten; maar in het geval dat die bruggen ook zouden worden dienstbaar gemaakt voor den overtogt van voetgangers en paarden (een grootsch plan dat waarschijnlijk zal worden ten uitvoer gebragt) dan zou de Nederlandsche regering ongetwijfeld in de uitgaven deelen.

»De ijver dien het Haagsche kabinet bij deze gelegenheid aan den dag legt, is in de hoogste mate lofwaardig; de provincien Noord-Brabant en Gelderland zullen er het ministerie zeer dankbaar voor zijn, en de betrekkingen tusschen Belgie en Nederland zullen winnen bij eene meerdere toenadering, die de wensch is van beide landen."

Men leest in het *Journal de Francfort:*

»Wij gelooven dat de zending waarmede de luit. veldmaarschalk Graaf von Leiningen door Z. M. den Keizer van Oostenrijk bij de verhevene Porte is belast geworden, met een gunstig gevolg zal worden bekroond. De Divan heeft den raad van Rusland niet willen volgen, hetwelk zich heeft aangeboden tot bemiddelaar in de geschillen die tusschen Montenegro en Turkije ontstaan. De raad van Rusland strekte tot eene minnelijke schikking. Wij willen de beweeggronden niet bestrijden die de Turksche regering hebben genoopt Ruslands tusschenkomst van de hand te wijzen, onder welks protektoraat zich Montenegro heeft gesteld, welks onafhankelijkheid niet alleen door de Porte niet is erkend, ofschoon zij tot de wezenlijke daadzaken behoort; maar dat zelfs door de Turksche regering beschouwd wordt als behoorende onder de opperheerschappij van de Porte.

»De Turksche regering heeft dus de vriendschappelijke tusschenkomst van Rusland misschien geweigerd, omdat zij in die mogendheid eene mededingster zag met opzigt tot hare betrekkingen met Montenegro. Wat Oostenrijk betreft, men weet dat het nooit getracht heeft eenigen staatkundigen invloed op dat land te verkrijgen. Het bevindt zich echter in zijn goed regt; wanneer het tusschenbeiden treedt in de zaken van Montenegro, ten einde eene bloedige botsing te voorkomen, die zich tot over geheel Europa dreigt te zullen uitstrekken, en waardoor het Oostenrijksche bestuur genoodzaakt is aanzienlijke strijdkrachten en kostbare toerustingen aan zijne grenzen te verzamelen. Men weet ook dat het doel van dien strijd niet eene quæstie is van bloot [illegible] lang, maar wel degelijk een strijd, tusschen het Christengeloof en de [illegible] Ook weet men dat [illegible], naar de aangrenzende Oostenrijksche provincien zijn getrokken, en dat zij zich daar met der woon gevestigd hebben, omdat de vermeerdering der bevolking in Montenegro zulk eene landverhuizing noodzakelijk maakte. Men weet eindelijk dat de aangrenzende onder het Oostenrijksch gebied staande landen, zeer naauwe betrekkingen met de Montenegrijnen onderhouden; betrekkingen, die zich deels gronden op hunnen gemeenschappelijken oorsprong, deels op de godsdienst en de Kerk.

»Oostenrijk kan als aangrenzende en christelijke mogendheid, en uit aanmerking van de zoo even genoemde betrekkingen, niet anders handelen dan het doet, door zich als bemiddelaar en vredestichter te stellen in eene quæstie waarbij zijne belangen en de sympathien zijner aangrenzende bevolkingen betrokken zijn. Door zich streng te houden aan zijn behoudend beginsel, vermijdt Oostenrijk zich in de staatkunde te mengen, en een oordeel uit te brengen over vrij moeijelijke punten; het bepaalt er zich bij, zijne stem te verheffen ten gunste van den vrede en het Europesche evenwigt, alsmede tot bescherming van een Christen volk, hetwelk altijd de zoo gewilde opperheerschappij der Porte verworpen heeft.

"Wij gelooven niet dat in Europa een gouvernement bestaat, dat aan Oostenrijk zulk eene zending zal betwisten, en dat aan het Weener kabinet moeijelijkheden zal berokkenen, waardoor de taak waarmede graaf von Leiningen is belast, zou kunnen worden tegengewerkt."

Volgens een brief uit Weenen aan de *Augsburger Algem. Zeitung* is de graaf von Leiningen, naar Konstantinopel vertrokken, met de volgende instruktien:

»Oostenrijk biedt in het geschil tusschen de Porte en Montenegro zijne bemiddeling aan tot herstel der zaken, zoo als zij waren vóór het begin der vijandelijkheden; het vraagt tevens dat er een einde moge worden gemaakt aan de verdrukking en aan de willekeurige vervolgingen, waaraan de Christenen, die in de Turksche provincien wonen, tot dusverre zijn bloot gesteld geweest. Indien men het oor mogt sluiten voor deze voorstellen, dan zou graaf von Leiningen aan de Porte meer afdoende maatregelen van Oostenrijks zijde doen voorzien, niet om de betrekkingen van Turkije met Montenegro te belemmeren, maar om de Christenen te beschermen. Men spreekt zelfs, maar waarschijnlijk ten onregte, van eene formeele tusschenkomst."

Wij vinden in eene korrespondentie uit Parijs nog de volgende bemerkingen over het huwelijk van Keizer Napoleon:

»De keuze der Keizerin is zoo zeer eene zaak onder vier oogen geweest tusschen den Keizer en haar, dat niemand zich beroemen kan iets daartoe te hebben bijgedragen; niemand zelfs kan, zoo als gewoonlijk bij hof-intrigues, zeggen dat hij de zaak geraden of vermoed heeft en vooral zijne diensten heeft aangeboden. Te vergeefs zou men dus den vertrouweling van gisteren, in den gunsteling van morgen zoeken. Eenmaal zullen de geschiedenis en zelfs de geheime gedenkschriften, even als het publiek, zich tot gissingen moeten bepalen. Dit is, dunkt mij, wel opmerkenswaardig voor hen, die het karakter bestudeeren van Napoleon, dien gekroonden sphynx, die zijn eigen Oedipus is.

»Gij moet overigens weten dat de Keizer, die bij deze gewigtige gebeurtenis naar zijn zin wilde trouwen, en eene vrouw heeft gekozen naar zijn eigen smaak als een eenvoudig burger, ook als een eenvoudig burger, als een eenvoudig christen, al de voorbereidende godsdienstige handelingen heeft willen verrigten! Donderdag middag ten 12 ure is hij voor den biechtstoel gaan nederknielen, en den volgenden morgen ten 10 ure is op het Elysée een stille Mis opgedragen, die slechts weinige personen bijwoonden, genoeg echter om te kunnen zeggen: »De Keizer en de Keizerin zijn tot de Heilige Tafel genaderd en hebben gekommuniceerd."

»Wanneer men zoo de bewustheid heeft van zijne pligten jegens God, wanneer men getoond heeft dat, al is men ook Keizer, men zich toch als een sterfelijk zondaar opregt weet te verootmoedigen, dan heeft men eenig regt om de *Nôtre Dame* binnen te treden, omhangen met dezelfde halsketen van de orde van het Gulden Vlies, die gedragen is door Karel V, als monnik gestorven in het Hieronymiter-klooster van Yusta."

Men schrijft ons uit Leijden:

»Melden wij, door eenigen tijd, dat aan de St. Petrus-kerk te Leijden, voor haren geachten Pastoor den zeer Eerwaarden Heer A. C. Quant Landdeken van Rijnland, een allezins schoon schilderij, door N. de Keizer vervaardigd, ten geschenke was gegeven; evenzeer verdient het thans loffelijke melding dat door edele gevers, die hem op dit spoor gevolgd zijn, aan genoemde kerk een schoone Kruisweg is geschonken. De Statiën zijn op doek geschilderd, in eenvoudige doch nette lijsten gevat en, naar het oordeel van deskundigen, niet zonder verdiensten. Zij werden den 2 dezer plegtig ingezegend, in het bijzijn eener talrijke priesterenschaar en van vele deelnemende geloovigen."

Men leest in de *Amsterdamsche Courant*:

»Men weet dat de tijd nadert waarop, krachtens de bepalingen der gemeentewet, een hoogst gewigtig punt voor deze gemeente beslist moet worden, de vraag namelijk of de krachtige hand, die hare aangelegenheden in de laatste jaren met evenveel beleid als ijver bestuurde, die moeijelijke taak bij voortduring zal blijven vervullen. Sinds eenigen tijd was het aan velen bekend geworden, dat de heer van Reenen er ernstig aan dacht om zich niet weder benoembaar te stellen. Dit gerucht dat te regt een levendigen indruk gemaakt had, voerde deze morgen een aantal leden naar het raadhuis, om aldaar den hooggeschatten voorzitter hun leedwezen over dit voornemen te betuigen en den wensch uit te spreken, zeker door allen die het met Amsterdam wel meenen gedeeld, dat dit voornemen mogt worden opgegeven. Wij houden ons overtuigd, dat de leden van den raad zeker nooit juister in den geest der gemeente spraken en wenschen hartelijk, dat de gedane poging het gewenscht gevolg moge hebben."

Men schrijft uit 's Hertogenbosch dat de vergadering der Maatschappij tot bevordering der Nijverheid enz. ll. Dingsdag besloten heeft zich tot Z. M. te wenden, tot ondersteuning van het plan eener Belgische maatschappij tot den aanleg van eenen ijzeren spoorweg van Turnhout over Tilburg, 's Hertogenbosch, Nijmegen en Arnhem, waarvoor de koncessie aangevraagd is.

Bij de herstemming voor een lid der Provinciale Staten van Friesland zijn gekozen: in het hoofdkiesdistrikt Leeuwarden, Jhr. Mr. S. W. H. A. Van Beyma thoe Kingma, en in het hoofdkiesdistrikt Franeker, de Heer Mr. G. Schot.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN

FRANKRIJK.

PARIJS, 3 Feb. De *Moniteur* bevat heden een aantal besluiten (waarvan de inhoud reeds gisteren per telegraaf is gemeld).

— Thans zegt men weder dat de hertogin de Montijo zich voor goed te Parijs vestigen en het Elysée bewonen zal.

— Dezer dagen is de stad Rethel overstroomd geworden door een stortvloed van staatkundige pamfletten, uitgegeven door het revolutionaire genootschap te Londen, ten titel voerende: achtste bulletin, en gerigt aan het volk.

— Mgr. de Salinis, Bisschop van Amiens is den 31. Jan. naar Rome vertrokken. De Prelaat brengt den H. Stoel de besluiten over van het onlangs gehouden koncilie van Amiens. Sommigen willen weten dat de heer Louis Veuillot, den Kerkvoogd op zijne reis naar Rome vergezelt.

— Prins Emmanuel Galitzin is te Parijs overleden.

— De heer de Fontenay voorheen schilder van het kabinet van Z. M. Willem I, Koning der Nederlanden, heeft, door tusschenkomst van den heer Lefevre Deumier, den Keizer eene meesterlijke kopie in miniatuur aangeboden, van het eenig bestaande officieel portret van wijlen Koning Lodewijk, den vader des Keizers. Dit portret wordt bewaard op het koninklijk museum te Amsterdam.

(*Per Telegraaf*) PARIJS, 4 Feb. Heden bevat de *Moniteur* in 8 kolommen, eene lijst van 4312 personen, die bij dekreet des Keizers vrijgesteld zijn van het toezigt, waaronder zij na de onlusten van Dec. door de kommissie van revisie gesteld waren.

MADRID, 29 Jan. De *Epoca* berigt dat de reorganisatie van het ministerie van binnenl. zaken geëindigd is. Vele aanzienlijke ministerieelen zijn aan het hoofd der administratie gekomen.

Gen. Pavia, direkt.-gen. der infanterie, benevens de heeren de Hezeta, Amblard en Navarre zijn benoemd tot staatsraden in buitengewone dienst.

— Gisteren is in het distrikt del Barquillo eene kiesvergadering gehouden. De heer Martinez de la Rosa, die eene weinig zamenhangende redevoering uitsprak, werd met algemeene stemmen tot kandidaat benoemd voor de aanstaande verkiezingen.

— Uit Lissabon geen bijzonder nieuws. Alleen spreekt men van het ontdekken van een helsch werktuig, doch Engelsche bladen willen weten dat de regering aan de zaak niet geheel vreemd zou zijn. Het is dus voorzigtiger dit gerucht niet aan te nemen dan onder een zeker voorbehoud.

ENGELAND.

LONDEN, 4 Febr. De bestuurders der katholieke universiteit in Ierland hebben het prachtige kasteel van den heer Whaley op Stephen's-Green gekocht, om er een nieuw kollegie te stichten.

— De oorlog in Mexiko schijnt ten voordeele van de opstandelingen te zullen uitvallen. Althans zij behalen telkens overwinnigen.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 4 Februarij. Men schrijft uit Nassau dat de regering aldaar naar aanleiding van een besluit van 30 Jan. 1830 eene soort van *placet* wil opwarmen. De hooge katholieke geestelijkheid zou namelijk binnenslands geene zuiver kerkelijke voorschriften meer mogen bekend maken, zonder voorafgaand protestantsch verlof.

— Men schrijft uit Frankfort, 2 Feb.: De president der Bondsvergadering heeft gisteren, vergezeld van den legatieraad, baron Brenner, zijn officieel bezoek bij al de overige gezanten alhier afgelegd. De heer Prokesch-Osten, ofschoon reeds een man van jaren, is nog zeer krachtig en schijnt in alle opzigten berekend te zijn, om dezen even moeijelijken als gewigtigen post te vervullen.

— Men schrijft uit Wiesbaden, dat het huis Rothschild te Parijs in onderhandeling staat, wegens den aankoop der Schaumburgsche bergwerken, tot eenen prijs van 38 millioen fr.

BERLIJN, 3 Febr. Door den afgevaardigde v. d. Hagen is bij de Tweede Kamer een voorstel ingediend, ten einde den verderfelijken invloed der jagtwet van 31 Okt. 1848 op de zedelijkheid van het volk en deszelfs eerbied voor vreemden eigendom tegen te gaan. Het voorstel wordt o. a. ondersteund door v. Kleist-Retzow, v. Gerlach en eenige graven en vrijheeren.

— De Tweede Kamer heeft met 184 tegen 142 stemmen besloten tot opheffing der gemeentewet van 11 Maart 1851.

WEENEN, 2 Febr. Onlangs zijn te Pesth verscheiden personen om staatkundige redenen in hechtenis genomen. Onder hen bevindt zich eene bloedverwante van Kossuth, bij wie eene belangrijke briefwisseling met uitgewekenen gevonden is.

— Naar men verneemt, is de woiwode van Grahovo, zich willende verschuilen in eene ongenaakbare grot in het gebergte, door de Turken gevangen genomen. Dit is een groot verlies voor de Montenegrijnen, die ondertusschen stand houden; Omer Pacha is naar de vesting Spaz teruggetrokken, nadat hij eenig verlies had geleden.

ITALIE.

Den 30 Jan. zou graaf von Spaur, Beijersch gezant te Rome, ter eere van zijnen vorst, die zich thans in de Hoofdstad der Christen wereld bevindt, een groot gekostumeerd bal geven; al de kostumes moeten behooren tot de eeuw van Lodewijk XIV.

Te Turijn spreekt men van een aanstaand handelstraktaat met Napels.

BELGIE.

BRUSSEL, 4 Febr. In de Kamer van Vertegenwoordigers is van regeringswege ingekomen, een ontwerp van wet, strekkende tot het vestigen van een gezantschap te St. Petersburg, alsmede een ontwerp tot het aanleggen van een spoorweg, waardoor Turnhout met 's Hertogenbosch en Arnhem zal verbonden worden, met een zijtak naar Beverlo.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 5 Februarij.

ONDERTROUWD (3 Febr.): C. Putzer met H. G. W. Kloeke.
OVERLEDEN (3 Febr.): H. Mulder, 42 j. - H. Viehoff, 14 m.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		4 FEBR. 4½ u. gebl.	5 FEBR. 4 u.		gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½ pCt.	64¼	64 3/16 a	64¼	64 5/16
Dito Dito	3	76¼	76⅛		
Dito Dito	4	95¾	95⅞		
Dito Obligation O. I.	4	95	95		
Amortis. Syndic.	3½	95¼			
Handel-Maatschappij	4½		121		
Aand. Rijn-Spoorweg					
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
BELGIË, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank	2½				
Dito bij Rotsch. en Volkev		52⅛	52⅛	52¼	
FRANKRIJK, Obligatien	3				
SPANJE Nieuwe	1	23	23 1/16	23⅛	
Dito	3				
Dito Binnenl. à 6/m.		42⅜	42⅜	[illegible]	
Coup. Bewijzen		4 13/16	4 13/16		
Amortisable Schuld		5 7/16			
PORTUGAL te Londen	5	40⅜			
Dito Dito	4	38½	38 9/16		
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	108½	108¼	108⅜	108¼
Dito Dito 1828 en 1829			107⅛		
Cert. bij do. 1831 en 1833					
Dito	4½				
Dito bij *Hope*	4	91½			
Dito bij *Stieglitz en Co.*		91½	91⅛		
Dito bij id. 5de Serie	4				
Cert. te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6				
Cert. van dito			73½		
POLEN, Certifikaten	4	86¼			
Dito Aand. à fl. 500					
Dito met Lot. » 300					
AMERIKA, Bank-Actiën		4 1/16			
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50	f				
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	81¼	81⅛	81 5/16	
Dito 1847	2½	[illegible]	[illegible]		
Dito 1851	2½	[illegible]	[illegible]	41⅛	
Dito 1849	5	92⅛	92	92⅛	92¼
Ween. Bank bij *Goll en Co.*					
Dito	4				
Letter B	5	92⅛	92¼	92⅜	92¼
Aand. met Loting fl. 500	f				
Nieuwe dito » 250					
NAPELS, Certs. *Lam. en Bouwer*	5 pCt.	98			
BRAZILIË te Londen 1824	5	99¼	99¾		
Dito Leening 1843	5				
Dito £ 200					
PERU	5½				
MEXICO Nieuwe	3	23⅛	23⅛		
VENEZUELA à £ 100	3½				
GRENADA à £ 100	2	21	21⅜		
Dito Uitgestelde		11⅛	11⅜	11½	
ECUADOR à £ 100					

Louis. 5 pCt. 100¾; Ven. uitg. 15¼, ⅛.

Handel en variatie, waren heden zoo in Binnenl. als Buitenl. effekten hoogst onbeduidend. Van de laatste soorten echter, waren Oostenrijksche Weener Metalliek merkelijk lager.

Koers. van het Geld: Beleening 2½ pCt, Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f*	56¼	Livorno	2/m.	*f*	38¾
„	zigt	„	56⅝	Napels	„	„	81⅛
Bordeaux	2/m.	„	55⅞	Petersburg	„	„	1,88
„	½/m.	„	56⅝	Weenen	6/w.	„	32¼
Madrid	3/m.	„	24½	Augsburg	„	„	35⅞
Cadix	„	„	24⅝	Frankfort	„	„	99¼
Seville	„	„	241	Hamburg	2/m.	„	$35\frac{5}{16}$
Bilbao	„	„	242	„	zigt	„	35½
Lissabon	„	„	41½	Londen	2/m	„	11,77½
Porto	„	„	41½	„	zigt	„	11,85
Genua	2/m.	„	46½	Rotterdam	„		⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 4 Febr. Belg. leen. 2½ pc. 55, 1840/1842 5 pc. 98; 1848, 98; Spanje 1—3 pc. 22⅝; Binnenl. 3 pc. $42\frac{5}{16}$; Rom. Leening 1835 96½; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 84¾.

PARIJS, 3 Febr. Fransche 3 pc. 78,70; id. 4½ pc. 104,65; Schatk. —,— Bank-Actien 2800,—; Belg. 1840/42, 5 pc. —; 4½ pc. —; 2½ pc. —; Napels 5 pc. 105,—; Spanje 1—3 pc. —; Buitenl. 3 pc. 45; Binnenl. 3 pc. 41⅜; Holl. 2½ pc. —; Piemont 5 pc. 96,25; Portugal 4 pc. —; Romeinen 5 pc. 98; Rusland 4½ pc. 102.

LONDEN, 3 Febr. Cons. kont. 99⅛ à 99¼; op tijd 99⅛ a 99¼; Braz. 102 a 103; 1829/39 102½ a 103½; Den. 3 pc. 83 a 85; 5 pc. 106 a 107; Ecuad. 5⅛ a 5¼; Gren. 21¼ a 21½; Uitgest. — a —; Mexiko Nieuwe 22½ a 22¾; Peru 4½ pc 102 a 103; Uitgest. 61½ a 63½; Rusl. 1822 5 pc. 118½ a 119½, (N.) 4½ pc. 103½ a 104; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 37¼ a 37¾; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 22⅜ a 22⅝; 3 pc. 46½ a 47; Coup. cert. 4⅜ a 4⅝; Passive 5¼ a 5½; Holl 2½ pc. 65 a 65½; id. 4 pc. 97 a 97½; Venez. 38 a 40; Uitg. 14½ a 15½.

BERLIJN, 3 Febr. Schuldbr. 3½ pc. 93½, Loten 148¼; Rusl. Stiegl. 4 pc. 96¾; Pools. 4 pc. 91¾; Loten fl. 500 92¼; Oost. Met. 5 pc. 88; Amsterdam zigt 142⅛g, id. 2/m. 141⅞g.

HAMBURG, 3 Febr. Rusl. Cert. 5 pc 104½; Oost. Met. 5 pc. 96; Spanje 1—3 pc. 21½; Binnenl. 3 pc. 39.

FRANKFORT, 3 Febr. Met. 5 pc. 85¼; A. 5 pc. 85¾; 2½ pc. 44; Bank-Actien 1490; Darmst. Loten fl. 50 95½; id. fl. 25 32½; Badensche Loten fl. 50, —; id fl. 35, —; Nassausche fl. 25, —; Holl. 2½ pc. 64½, id. 4 pc. 95¼; Sardinische 41⅝.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 5 Februarij.

OVERZIGT DER WEEK.

KOFFIJ. De gesteldheid in dit artikel heeft zich in den loop dezer week aanmerkelijk verbeterd, met veel vraag voor *Consumtie* in de ordinaire en goed ordinaire blanke soorten, waarbij men hoogere prijzen besteed heeft: Onder anderen voor *Java*, Veiling Sept. 52 A, N° 12 28 cs., N° 14 28½ cs., N° 15 27½ cs., N° 16 27¼ cs. — *Brazil* met veel handel op spekulatie. De omzettingen uit de eerste hand hebben bedragen: 2400 balen reëel goed ordinair bleek groenachtig tot 24 cs. aan een huis; verder 1200 balen iets minder a 23¾ cs. en later 2200 balen van dezelfde sorteering tot 24 cs.

THEE zeer goed prijshoudend, met weinig omgang.

TABAK. *Noord-Amerikaansche* prijshoudend zonder eerstehands omzettingen; andere soorten zeer stil. — De lading *Herman* van St. Thomas, bestaande uit 786 pakken *Portoriko* en 206 ceroenen *Domingo* dezer dagen aan de markt gebragt, is onverkocht gebleven. Behalve de op 18 dezer in veiling aangekondigde 2510 pakken *Java* zullen alsdan nog publiek verkocht worden 322 pakken *Portoriko* van Curaçao aangevoerd. De voorraad in de eerste hand bedroeg op primo dezer: 719 vaten *Marijland*, 15 vaten *Virginie*, 5222 pakken *Java*, 1500 pakken *Portoriko* en 333 ceroenen *Domingo*.

KATOEN. Voor het artikel bestond in deze week meerder kooplust, ten gevolge van den geringen voorraad en hoogere vorderingen der houders, werden er echter niet meer dan cirka 150 pakken Amerikaansch afgedaan.

SUIKER. *Ruwe*. Door de geringe voorraad in de eerste hand hebben zich de omzettingen in *Java* bijna hoofdzakelijk bepaald, tot enkele Kavelingen uit vorige Veilingen, waarbij men wederom eenige prijsverhooging heeft toegestaan. Ook blijven *West-Indische* soorten zeer gewild; in veiling hebben 322 vaten *Surinaamsch* van *f* 23½ tot *f* 26½; benevens 202 vaten *Nickerie* van *f* 22 tot *f* 25½ opgebragt, zijnde ruim *f* ½ boven de verhoogde taxatie. — De eerstehands voorraad van *Ruwe Suiker* in de Nederlandsche Havens, was op primo dezer, 9 millioen tegen 34 millioen kilo in A°. P°. [illegible] Handel-Maatschappij tegen 10 [illegible] *Uitvoer* in eene willige stemming. — Van *Crushed* zijn verkocht: 800 mille kilo, B & H N° 1 *f* 29½, N° 2 *f* 28½; 150 mille k°. S & T. N° 2 *f* 28½, N° 3 *f* 27¾. *Melis* in papier: 100 mille kilo N S R N° 2 *f* 32¼, alsmede fijn *Seccado* tot *f* 32½ — Sedert deze afdoeningen zijn de prijsvorderingen ruim *f* ½ verhoogd. — *Kandij* komt weinig ter markt. *Basterden* worden hooger gehouden. In *Consumtie* heeft insgelijks eenige prijsverhooging plaats gehad. — Men noteert nu als volgt: *Melis Stoom* N S R N° 1 *f* 65, N° 2 *f* 61 a 62, N° 3 *f* 59; B K N° 2 *f* 60; B & H N° 2 *f* 57; S & T *f* 56 a 57; W & Z *f* 54. — *Basterden*, geel *f* 44 a *f* 48, helbruin *f* 41 a 43, bruin *f* 37 a 40, — *Stroop*, Stoom *f* 20; O. E. *f* 21 a 22. — *Kandij*, wit *f* 96 a 104, blank *f* 80 a 94, geel *f* 66 a 76, lichtbruin *f* 62 a 64, middelbruin *f* 58 à 60, donkerbruin *f* 62 a 63; Boerhavisch *f* 100.

POTASCH onveranderd.

DROGERIJEN. Ruwe *Camphor* wederom hooger betaald. — *Pepermuntolie* met belangrijke omzettingen zeer gevraagd. — *Cassia Vera* nominaal, op 28 a 29 cs. zonder handel. — Van *Paerl d'Amour-Schelpen* zijn 20 mille kilo bij de Nederl. Handelmaatschappij aangebragt.

VERFWAREN. *Indigo* blijft zeer vast. De handel bepaalde zich tot 20 kisten *Java* voor uitvoer, alsmede tot eenige omzet in andere soorten voor consumtie. *Cochenille* met meer handel tot iets betere prijzen. Van *Java* zijn 95 kisten verkocht, terwijl nog eene partij van 149 kisten direkte aanvoer, grootendeels tweede kwaliteit, onverkocht is gebleven. *Verfhouten*. *Campêche* tot hoogere prijzen gevraagd. Van *Spaansch Laguna* zijn 150 tons met *f* 4½ a 4⅝ en van *Domingo* 160 tons met *f* 3½ betaald en alzoo niet meer te bekomen. *Geelhout* is schaarsch aan de markt en wordt hooger gehouden. — *Harst*. Van bruine zijn 400 vaatjes tot iets hoogere prijs afgedaan. — *Terpentijnolie* is met *f* 32 zellende betaald. — *Lood* schaarsch en met *f* 14 a 14½ bij kleinigheden betaald. — *Meekrap* met veel vraag en stijgende prijzen.

STERKE DRANKEN. *Genever* 100 % eerste soort *f* 19¼; tweede soort *f* 18½. — *Moutwijn* 91 % *f* 15½ pr. Vat à kont.

HENNEP zonder verandering. — Tegen 21 dezer zijn in veiling aangeslagen: 391 bondjes *Venetiaansche* P C en 76 bondjes dito B.

METALEN blijven steeds zeer geanimeerd. — Voor *Banca-Tin* wordt nu gereedelijk *f* 61 geboden, zonder afgevers. — *Ruw Koper*. Voor *Demidoff* is *f* 67 en voor *Paskoff* is *f* 70 te vergeefsch een bod uitgebragt. — Oud Blad *Koper* *f* 135 betaald.

VETWAREN. *Traan* en *Talk* geheel onveranderd en geringe omzettingen.

ANSJOVISCH wordt hooger gehouden zonder dat er daarin eenige handel heeft plaats gehad. Men noteert van 1851 en 1852 *f* 14; van 1850 *f* 13½; van 1849 *f* 9½; van 1848 *f* 8½.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 4 Feb. Rogge. Daar de kooplust gedurende deze week wederom verminderd was, zoo hebben verkoopers aan eenige verlaging moeten toegeven. Men noteerde: 141/2 ℔ Archangel *f* 187 6/w., *f* 188 3/m.; 142/2, 143/2 ℔ Koersche *f* 208 6/w., 210 6/w., 211 3/m.; 142/2 ℔ Arendsburg *f* 218, 220 6/w.; 141/2 ℔ dito geharpt van den zolder *f* 216 6/w.; 142/2 ℔ n. Riga *f* 180 6/w.

Gerst. Terwijl men gedroogde op vorigen prijs hield, werd ongedroogde lager afgegeven als: 136/2 ℔ grove Deensche *f* 176 6/w.; 128/2 ℔ Vriess. Winter *f* 172 3/m.; 128/2 ℔ fijne Deens: *f* 170 3/m.; 134/2 ℔ dito grove *f* 170 6/w.

Moutwijn was Zaturdag *f* 15, met weinig verkoopers; Maandag *f* 15½ met weinig, doch de volgende dagen met vermeerderden handel.

Jenever *f* 19,00. Amst. Proef *f* 20,25.

UTRECHT, 3 Febr. Tarwe *f* 10,00 tot 10,50; dito nieuwe *f* 7,50 à 8,50, dito (raauw-arige) *f* 9,50 a 10,50; Rogge *f* 5,50 tot *f* 7,00; Garst *f* 4,80 a *f* 5,00; Boekweit *f* 6,75 a *f* 7,30; Haver *f* 3,00 tot 3,65; Groene Erwten *f* 7,50 tot *f* 11,00; Boter *f* 0,80 tot *f* 1,06, het Ned. ℔; L. Kaas *f* 20 tot *f* 22 de 100 Ned. ponden; Aardappelen *f* 2,20 a 2,80, per Ned. mud.

ALKMAAR, 4 Febr. Tarwe *f* 8,75. — Rogge *f* 7,25. — Garst *f* 5,00. — Chevalier dito *f* 5,75. — Haver *f* 3,70. — Boonen *f* 6,25. — Kanariezaad *f* 8.

MIDDELBURG, 3 Febr. Tarwe. Puike Nieuwe *f* 8,50, gewone goede soorten *f* 8, 7,75, 7,50 en 7,40; puike jarige Walchersche *f* 10,80 a 11; puike Nieuwe *f* 9 a 9,50, enkeld *f* 9,75, gewone goede soorten *f* 7,40 tot 8,25, iets betere *f* 8,50. — Rogge *f* 7 a 7,25. — Gerst. Winter *f* 5, mindere *f* 4,80; puike Zomer *f* 5. — Walch. Witteboonen *f* 10 a *f* 10,50; Bruine Dito *f* 11,25 a 11,50; Dito Paardeboonen *f* 5,90. Dito Groene Erwten *f* 7,50 tot 8, groote *f* 8 en 9. Zeeuwsche Paardeboonen *f* 5,70. Dito Groene Erwten *f* 7, 7,25 naar deugd. — Raap-Olie *f* 35. Patent Olie *f* 37. Lijn-Olie *f* 32 pr. Vat.

ZWOLLE, 4 Februarij. Tarwe *f* 8,50 a 9,00. — Rogge *f* 5,90 a 6,50. — Garst *f* 5,00 a 5,20. — Boekweit *f* 4,50 a *f* 6,5. — Boonen *f* 5,50 a 6,30. — Aardappelen *f* 1,75 a 2,80 — Boter per ⅛ ton *f* 18 a 19,50, per Ned. ℔ 80 a 95 cs.

DEVENTER, 4 Febr. Tarwe *f* 8,75 a *f* 9,75. — Rogge *f* 6,00 a 6,60. — Garst *f* 5,00 a 5,50. — Haver *f* 3,20 a *f* 3,70. — Boekweit *f* 5,25 a 6,50. — Paardeboonen *f* 6,20 a 6,50. — Boter per ⅛ ton *f* 15,50 a 18,50.

ANTWERPEN, 4 Febr. *Koffij* blijft zich goed soutineren. Er zijn gedaan 1200 b. Domingo en 500 b. Brazil.

Huiden. Deze week zijn gerealiseerd 13,500 dr. en 1900 gez. Buenos Ayres en Montevideo.

Granen. Voor Tarwe en Rogge was de markt gesouteneerd, doch de omzet was gering.

LONDEN, 3 Febr. *Ruwe Suiker*. Vreemde. De houders zijn ferm. In veiling zijn 1200 k. blond Havana opgehouden tot 34 a 38 s. en 250 k. Bahia tot 31 a 36 s. voor bruin en blond. *Geraffineerd*. Crushed in ent. onveranderd.

Koffij. De markt blijft lusteloos voor native Ceylan, onder 47 s. zijn echter geen verkoopers, voor goed ord. nieuwe aanvoer. In plantage gaat meer om en betaalt men volle prijzen.

LIEVERPOOL, 3 Febr. *Katoen*. Er zijn gedaan 6000 b. De markt is ferm.

SCHEEPSTIJDINGEN.

[illegible]

TEXEL, 4 Febr. [illegible]

UITGEZEILD:

TEXEL, 4 Febr. C. J. Jaski, Dionysia Catharina, Batavia. W. Landzaat, Willem Barendsz., id. en Menado. - J. Wegman, Capella, Liverpool.

HELVOET, 4 Febr. W. H. Kramer, Watergeus, Liverpool.

BROUWERSHAVEN, 3 Febr. J. W. Verberne, van Oldenbarneveld, Batavia.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 5 Febr. in lading naar:

Keulen	G. W. Scholten, Colln N°. 8.
„	F. Elberts, de Dankbaarheid.
Mainz	W. Keller, Mainz N°. 1.
Manheim	N. Reis, Beauharnais.
Weesel	P. J. Balk, Vrouw Rebecca.
Ludwigh. & Heilbr.	J. Hakstein, Ludwigshaven N°. 10.

AMSTERDAM, 4 Febr. vertrokken:

Duisburg	C. Scholten, Hoffnung.
Dusseldorp & Neus	D. Jansen, Vrouw Maria

Rijnhoogte	ARNHEM 4 Febr.	2 el	53 duim.
	KEULEN 3 „	10 vt.	8 „

BOEKBEOORDEELING.

Wij zijn tot dusverre in gebreke gebleven melding te maken van een der belangrijkste werken, die in den laatsten tijd het licht hebben gezien, een werk, waardoor de thans in Frankrijk herlevende Benediktijner-orde, door den roem van geleerdheid, niet minder dan door dien van deugd en onbegrensden godsdienstijver zoozeer uitmuntende, op waardige wijze den door het geweld der tijden afgebroken draad van haren geleerden arbeid hervat heeft — wij bedoelen het *Spicilegium solesmense, complectens SS. quorumdam patrum, auctorumque ecclesiasticorum, qui a primo inde sæculo ad duodecimum usque floruere, anecdota hactenus opera, publici juris facta, curante Domno J.-B. Pitra, O. S. B.*

Wij zeide, dat de geleerde Benediktijner-orde door den schrijver van dit *Spicilegium* op eene harer waardige wijze getreden was in het voetspoor van vroegere dagen. Elke zaakkundige zal ons toegeven, dat deze woorden strikte waarheid bevatten. Wij kunnen echter verder gaan en zeggen, dat de Benediktijner-orde, door aan het licht te brengen zoo vele voor de kerkelijke geschiedenis en de wetenschap in 't algemeen hoogst belangrijke dokumenten, zich getrouw betoont aan den traditioneelen geest, die in vele, om niet te zeggen, de meeste klooster-orden geheerscht heeft. Immers, sints de Abt Cassiodorus, in de zesde eeuw, aan zijne leerlingen het afschrijven en het vermenigvuldigen der bestaande boeken ten nadrukkelijkste aanbeval, kan men zeggen, zonder tegengesproken te kunnen worden, dat die arbeid onafgebroken eene der voornaamste bezigheden der kloosterlingen uitmaakte, en dat door de meest verschillende orden, door de Kamaldulen, de Karthuizers; de Dominikanen, de Franciskanen, de Jezuïten, de Benediktijnen, onnoemelijke schatten bewaard, of ontdekt en aan het licht gebragt zijn. Hoezeer daardoor de laatsten zich verdienstelijk hebben gemaakt — wien behoeft het herinnerd te worden? En zoo verwondere het dan ook niemand, dat zij, naauwelijks zich eeniger mate hersteld hebbende van de rampen die hen getroffen hadden, er onverwijld op bedacht waren, hunne oude nasporingen en publikatiën te hervatten.

Van dien hervatten arbeid is het straks genoemde *Spicilegium* een eerste vrucht. Men verwachte hier niet van ons, dat wij daarover in 't breede uitweiden: 't zou te dezer plaatse minder gevoegelijk kunnen geschieden. Die er belang in stelt te weten, welken indruk het in de geleerde wereld gemaakt heeft, dien verwijzen wij o. a. naar den *Katholiek*, naar den *Correspondant*, den *Univers*, zelfs naar den *Morning Chronicle*, die er een uitmuntend artikel aan gewijd heeft, door een der voortreffelijkste namen uit de Anglikaansche Kerk onderteekend. Voor ons, wij bepalen ons tot het bovenstaande, opdat een werk zoo verdienstelijk als het *Spicilegium* aan de opmerkzaamheid niet ontsnappe, en tot de mededeeling van den rijken inhoud van dit eerste deel des werks.

Het boekdeel wordt geopend met geleerde *prolegomena* en is in twee afdeelingen verdeeld. De eerste bevat komplete werken, of althans aanzienlijke fragmenten, die nimmer gedrukt zijn en tot de vier eerste eeuwen der Kerk behooren.

1. H. PAPIAS. S. JOANNIS APOSTOLI DISCIPULUS. *De interpretatione dominicorum oraculorum.* Fragment eener oude armenische overzetting met de latijnsche vertaling, door de Eerw. PP. Mechitaristen, bl. 1—3.

2. H. IRENÆUS. Fragmenten van twee homeliën, het een in het syriaksch, het ander in het armenisch en syriaksch bewaard; de vertaling der syriaksche teksten door den heer Pernau is nagezien door den heer Quatremère, van het Fransche Instituut, en den heer Cureton, van het Britsch Museum. Bij deze brokstukken is gevoegd eene oude inleiding van de Boeken des H. Irenæus; *Tegen de ketterijen*: bl. 3—9.

3. ANONYMUS. *De Solemnitatibus, sabbatis et neomeniis*, bl. 9—13. [illegible]

[illegible] *Fragmentum homiliæ de Pascha*, bl. 14—15.

5. S. DIONYSIUS ALEXANDRINUS. *Fragmentum epistolæ ad Cononem*, grieksche tekst met latijnsche vertaling; in *fragmentum aliud super eodem argumento*, latijnsche vertaling; *excerpta ex cujusdam anonymi expositione in ecclesiasten de S. Dionysii doctrina*, grieksche tekst met latijnsche vertaling; p. 15—19.

6. COMMODIANUS. *Carmen apologeticum adversus Gentes*; p. 20—49. Dit gedicht van meer dan duizend regels is toegevoegd aan het veel korter gedicht, dat reeds van denzelfden auteur bekend was. Het verspreidt een verrassend licht over de overleveringen en de meeningen der eerste Christenen aangaande den Antichrist, den val van het romeinsche rijk en het einde der wereld. Men ziet daarin ook den zonderlingen vorm, dien de latijnsche poëzij aannam, als zij populair worden, en zich voor onwetende en eenvoudige liefden aannemelijk wilde maken.

7. S. HILARIUS PICTAVIENSIS. *Tractatus in epistolam ad Galatas*; bl. 49—95. *Tractatus in epistolam ad Ephesios*; bl. 96—127. *Fragmenta in epistolas ad Philippenses, Colossenses, Thessalonicenses, Timotheum,*

Titum; bl. 127—148. *Tractatus in epistolam ad Philemonem;* bl. 149—159. *Fragmentum tractatus in Genesin;* bl. 159—165. Zeventig bladzijden van dezen Kerkvader, een der schranderste geesten van de IVe eeuw, zijn voorzeker een onschatbare aanwinst voor de gewijde letterkunde. Men heeft daaraan toegevoegd een brokstuk van Kommentarien op de Psalmen, en een gedicht, dat aan den H. Hilarius wordt toegeschreven, doch, volgens den uitgever, zonder genoegzame bewijzen; bl. 165—170.

8. S. Rheticius *Fragmentum commentarii in Cantica canticorum;* bl. 170.

9. Juvencus. *Carmen in Genesin;* bl. 171—172 *In Exodum;* bl. 172—207. *In librum Josue;* bl. 208—223. *In Leviticum, Numeros, Deuteronomium selecta fragmenta;* bl. 208—223. *Glossæ veteres, plerumque Theotiscæ, ad Historiam evangelicam Juvenci;* bl. 258—261.

Het tweede gedeelte van het *Spicilegium Solesmense* bevat *collectanea*, waarin fragmenten der oudste kerkvaders en kerkelijke schrijvers, grootendeels uit de vier eerste eeuwen, zijn bijeen gevoegd

1e Verzameling. *Scholia Victoris Capuani;* bl. 265—277. Men vindt daarin onbekende fragmenten van den H. Polycarpus, Origenes, H. Basilius, Diodorus van Tarsus en Severianus van Gabales.

2e Verzameling. *Expositum Joannis diaconi in Pentateuchum;* bl. 278—301. Deze kollektie van een geleerd diaken van Rome in de VIe eeuw, bestaat uit 22 verschillende auteurs, waarvan de merkwaardigste en de zeldzaamste zijn: H. Clemens van Rome, Pacatus *tegen* Porphyrius, Ulpianus, Didymus, Victor van Capua, H. Cyrillus van Alexandria, H. Hilarius van Poitiers.

3e Verzameling. *Nicephori antirrhetica adversus Iconomachos.* 1° *De Magnete;* bl. 302—336. In dit stuk heeft de H. Nicephorus van Konstantinopel met veel oordeel en kunde plaatsen bijeen verzameld en toegelicht van een oud filozoof, die het Christendom had aangerand, en van een schier onbekend *apologist*, Magnès, welke dien filozoof wederlegt. Beide auteurs schijnen tot de IIIe eeuw der Christelijke tijdrekening te behooren.

4e Verzameling. 2. *Testimonia patrum adversus Iconomachos;* bl. 337—371. Dezelfde Nicephorus voert tegen de Beeldstormers tachtig teksten uit vroegere Kerkvaders aan. Alleen het nog nimmer gedrukte wordt hier gegeven, behalve eenige plaatsen, welke de zamenhang en de *glossen* vorderden. Men vindt er fragmenten in van den H. Cyrillus, H. Gregorius van Nazianze, H. Amphilochus, Methodus van Myres, Theodotus van Ancyra, H. Anastasius, H. Eusthathius en H. Ephrem van Antiochie, Polychronius, H. Dionysius Areopagita, H. Epiphanius, H. Ambrosius, H. Justinus, martelaar, H. Maximus enz.

5e Verzameling. *Antirrheticus adversus impium Eusebium*, bl. 371—510. Nicephorus maakt ons bekend met een kurieusen brief van Eusebius aan Constantia, de zuster van Konstantijn, waarin hij de vereering der beelden bestrijdt. Na eene breede wederlegging, voert Nicephorus tegen Eusebius aan, van den eenen kant een groot aantal getuigenissen van Kerkvaders onderscheiden van de vorige, onder anderen de eenigste bekende tekst van den H. Gregorius *Illuminator;* en van den anderen kant aanhalingen uit ketters en andere verdachte schrijvers. Hij citeert o. a. Manès, Valentinus, Marcion, Marcianus enz.

Een beknopt theotistisch glossarium en eenige losse brokken zullen deze tweede even als de eerste afdeeling besluiten:

Daarop volgt een aanhangsel, waarin eenige niet strikt onuitgegeven stukken, welke Dom Pitra aan een zeer vereerende medewerking te danken heeft. Aan het hoofd daarvan prijkt een kostbare arbeid van den heer Lenormant, die allergewigtigste fragmenten van het eerste koncilie van Nicea op nieuw aan den dag brengt. Zoega had ze onvolledig uitgegeven in een boek, dat bijna verdwenen is: *Katalogus der bibliotheek Borgia.* De heer Lenormant geeft den herzienen koptischen tekst, eene geheel nieuwe vertaling en noten, die de historische en kanonieke waarde van dit stuk nog verhoogen.

Een geleerd Mechitarist van Parijs, P. Gabriel Aizavouski, heeft wel gelieven te verhalen voor het *Spicilegium* een fragment uit een der armenische homelie-boeken, die de PP. Mechitaristen te Weenen bezitten, en waarin bevat is eene nieuwe plaats uit den H. Irenæu, getrokken uit eene homelie *over de zoonen van Zebedeus.*

Het laatste stuk van het *Spicilegium* zal zijn de vermaarde inscriptie van Autun, welke Dom Pitra het eerst aan het licht heeft gebragt, en welke hij op nieuw uitgeeft met al de verbeteringen, die gemaakt zijn schier gelijktijdig te Rome door P. Secchi; te München door Dr Windischmann; te Berlijn door den heer Frantz; in Nederland door den heer Borret, van het seminarie te Warmond; te Londen door Dr Wordsworth, van de geestelijkheid van Westminster. De heer Franz, medearbeider van den heer Boeck in zijn uitgebreid werk: *Over de Grieksche Opschriften*, heeft voor het *Spicilegium* van Solesmes wel mededeeling gelieven te doen van eene nieuwe bearbeiding en van noten, die bestemd zijn voor het vierde deel van het *Corpus inscriptionum græcarum.*

De schrandere filoloog, Dübner, zoo beroemd door zijnen arbeid over de grieksche en latijnsche klassieken, heeft zich vrijwillig belast met eene bearbeiding van het gedicht van Commodianus, die niet anders dan hoogst belangrijk kan zijn.

Drie tafels zullen al de nieuw uitgegevene, herstelde of verbeterde auteurs, alsmede de woorden of uitdrukkingen die de *glossaria* kunnen verrijken, en ook de voornaamste onderwerpen opgeven.

Ten slotte voegen wij aan het bovenstaande nog toe, dat het werk door typografische voortreffelijkheid uitmunt en den roem handhaaft, welken de heeren Didot als uitgevers zich verworven hebben. Hunne korrespondenten, die zich in Nederland met de plaatsing des werks belasten, zijn de heeren van Bakkenes, te Amsterdam, van Cleeff, te 's Hage, Luchtmans, te Leiden, Broese en Cie., te Breda, en Broese te Utrecht.

ADVERTENTIEN.

J. N. A. MEIJER en R. W. HARTGERINK, Makelaars, zullen op Maandag den 28sten Februarij 1853, des avonds na vijf ure, in het voormalig O. Z. Heeren-Logement, door den Notaris J. P. VAN VIANEN, verkoopen: Het Kapitale **WINKELHUIS**, met BOVEN- en BENEDENWONINGEN, POTHUIS en ERF, prijkende met goed geordonneerde Voorgevel, en waarin sedert jaren gerenommeerde Affaire in Gemaakte Kleêren is en nog wordt uitgeoefend, zijnde echter voor verschillende bedrijven geschikt, op de Nieuwmarkt en hoek van de Dijkstraat, C, Nr. 1. Breeder bij billetten omschreven en te zien op vertoon van een toegangbillet, door een der gem. Makelaars onderteekend.

De Bewijzen van Eigendom en de Veilconditiën zijn vier dagen bevorens ter lezing, ten kantore van gem. Notaris, op den Singel bij het stedelijk Gymnasium. (2599)

De Hh. **BARRY DU BARRY** en C°., in *Londen.*

Mijne Heeren!

Mijn Kind MARIA WILHELMINA COLEN, 2 jaren oud in December 1852, heeft bijna 17 maanden gesukkeld en gemedicineerd, zonder het te baten; niets kon het onschuldige wichtje genezen als Uw **REVALENTA ARABICA.** Ik kan U dan ook met een blij gemoed mijnen dank betuigen als middellijke oorzaak voor het behoud van mijn Kind, zonder de Revalenta zoude het zeker gestorven zijn; het was zoo uitgeteerd en zwak, dat niemand het den tweeden verjaardag zou toegedacht hebben, het braakte dagelijks 10 à 15 maal, en de afgang, die ook zoo dikwijls plaats had, was dun als water. Over de verandering, die met het Kind in minder dan 4 weken tijds voorgevallen is, verwonderen zich dan ook al mijne Vrienden, zoo binnen als buiten de stad; voor twee maanden was het een klein, bleek, hol gezigtje, een geraamte, dat het medelijden opwekte van allen, die aanschouwden; nu is het een vrolijk, tierig, lief Meisje met een vol gezigtje en een kleurtje als een appel, het eet alles, verteert goed en is zoo gezond als wij maar wenschen kunnen.

Dat ik met Revalenta zeer ingenomen ben, behoef ik UEd. niet te zeggen, ook vertel ik de gelukkige genezing van mijn Kindje aan iedereen, de Doctors incluis, het is dan ook genoegzaam algemeen in deze streken bekend.

Sittard, in Limburg, Januarij 1853.

COLEN PAKBIER,
Koopman en Fabriekant.

Vele Doctoren in *Amsterdam* recommanderen de Revalenta en ordonneren ze aan hunne Patienten als een gezonde ligt verteerbare kost voor zwakke gestellen.

De **REVALENTA** is eene krachtige, voedzame spijs en belooft leven en gezondheid aan alle Lijders; niemand behoeft meer aan zijne genezing te wanhopen; indigestiën, obstructiën, onregelmatige werking der ingewanden, zuur, kramppijnen, spasmen, diarrhae, nerveusiteit, leveraandoeningen, hartkloppingen, hoofdpijn, duizeligheid, maagontsteking, scrofulen, scorbut, koorts, waterzucht, onrust, slapeloosheid, melancholie en nog vele andere Ziekten, geneest het zeker en spoedig.

Zij wordt in het Verkoophuis en bekende Depôts verkocht in blikken Doozen voor 87½ C., *f* 2.00, *f* 3.50, *f* 8.00, *f* 16.00. (2604)

In eene Apotheek te 's Bosch, wordt met Mei aanstaande een **BEDIENDE** of **LEERLING** gevraagd, die van goede getuigschriften is voorzien en de R. C. Godsdienst belijdt, waar gelegenheid bestaat om zich tot het Examen te kunnen bekwamen. Adres bij den Uitgever dezes, onder Lett. X. X. *franco.* (2584)

(2605) Voor de R. K. ARMENSCHOOL der VEREENIGING VAN DEN H. VINCENTIUS VAN PAULO, binnen *Amsterdam*, wordt gevraagd een **HULPONDERWIJZER**, bezittende den 3den rang. Aspiranten gelieven zich aan te melden met *franco* brieven aan het School-Lokaal, Nieuwe Leliestraat. (2605)

Eene fatsoenlijke Jufvrouw, 25 jaren oud, en de R. K. Godsdienst belijdende, zag zich gaarne ten spoedigste of tegen Mei aanstaande geplaatst, ter **ADSISTENTIE IN EEN HUISHOUDEN** of ter **VERZORGING VAN JONGE KINDEREN.** Ook is zij niet ongenegen in een of andere Winkel geplaatst te worden, waarin zij sints eenigen tijd werkzaam geweest is, zij zal minder op groot salaris, als wel op eene goede behandeling acht gaven. Adres met *franco* brieven onder letter J. bij den Boekhandelaar A. M. van Dijk te Delft. (2606)

Men vraagt terstond eene **WINKELDOCHTER**, van de R. K. Godsdienst, in het vak van MANUFACTUREN. Adres onder letter B, bij den Boekh. C. L. van Langenhuysen, Singel bij de Beulingsluis. (2600)

(2602) J. H. LAARMAN, te Amsterdam heeft verzonden:

HET VADERLAND,
Geïllustreerd Weekblad.

N°. 30 (voor 1853 N°. 4) waarin o. a. voorkomt: Het Concert ten voordeele van de Armen der VEREENIGING v. d. H. VINCENTIUS VAN PAULO, met afbeelding der Concertzaal in het Park op 19 Januarij. — Mrs. Stowe Beecher, schrijfster van *Oncle Tom's Cabin*, met portret. Togtje naar Kampen met gezigt op de Oosterdoksluis te Amsterdam en Binnenhuis op Marken, naar teekening van Portman.

Abonnement voor drie maanden *f* 2.30.

(2601) Ter Boekdrukkerij van JOSUÉ WITZ, te Arnhem, is van de pers gekomen:

BEKNOPTE GESCHIEDENIS DER GODSDIENST VOOR CATECHISMUS-KINDEREN. Bewerkt naar Jozef Deharbe, door een R. K. Priester. *Kerkelijk Goegekeurd.* In kl. 8vo, 82 bldz. Prijs **30** Cents.

Om de algemeene verspreiding van dit werkje te bevorderen, is het bij getallen verkrijgbaar gesteld: de 50 Ex. (à 10 cts.) voor *f* 5.00 en de 25 Ex. (à 15 cts.) voor *f* 3.75.

Aan de respective Inteekenaren op de UITSPANNINGS-LECTUUR voor WETENSCHAP, KUNST en SMAAK, wordt door deze berigt, dat de nieuwe serie van dit Tijdschrift, volgens het Plan, ontwikkeld in het alom verspreide *Prospectus* stellig doorgaat, en dat de 1ste *Aflevering* bereids ter perse ligt. — De inteekening blijft bij voortduring opengesteld.

Door toeval uit de Hand te Koop:

VOOR EEN PRIJSJE:

Een kompleet Exemplaar van:

HISTORISCH-POLITISCHE BLÄTTER van **GÖRRES**, zijnde 13 Jaargangen, waarvan de Inteekenprijs is per jaargang . . . *f* 14.40

Benevens:

Een kompleet Exemplaar van **DE GIDS.** Inteekenprijs *f* 12 per jaargang, zijnde 16 Jaargangen.

Beide werken, ofschoon gebruikt, zijn zindelijk en zoo goed als nieuw. Adres met *franko* brieven onder letter H. bij den Uitgever dezer Courant. (2603)

In den Boekwinkel van C. L. van Langenhuysen zijn de volgende werken verkrijgbaar:

Histoire de Saint Vincent de Paul,

par M. l'Abbé Orsini, un vol. grand in-8° relié en demi-chagr. doré sur tranche Prix . . . *f* 8.80

Dit uitmuntend werk is versierd met 10 fraaije staalplaten naar de teekeningen der heeren Karl Girardet, Leloir, Meissonnier en Staal.

Men kan hetzelve ook niet-gebonden bekomen tegen den prijs van . . . *f* 6.25

GRADUALE ROMANUM, Compleet met 29 Missen en **ANTIPHONARIUM ROMANUM,** beide in Kwarto. De prijs van het Graduale is *f* 24 en van het Antiphonarium *f* 15 gebonden in juchtlederen banden met koperen sloten.

Te Amsterdam bij C. L. van Langenhuysen, Drukker en Uitgever.